

La Pagesia Cristiana

Butlletí agricol mensual

Se publica la primera semana de cada mes

Any II. || Girona 3 de Agost de 1907 || Núm. 13

ALS SUSCRIPTORS

Al entrar aquet *Butlletí* en el segon any de la seva publicació als hem de fer avinent:

1.er Que continuarà publicantse formant part de las planas de *La Regeneración*, y además per separat al preu módich de 0'75 pesetas la suscripció anyal.

2.^{on} La Administració será la mateixa de la citada revista *La Regeneración*, carrer de las Ballesterías, 41, 2.^{on}

3.er En la Administració només s'admitirán suscripcions per paquets de 6 exemplars endavant, als preus que se detallan als final.

4.^{art} Las suscripcions individuals ó de menos de 6 exemplars se farán en casa dels senyors corresponsals, qual llista va en la última plana.

ALS CORRESPONSALES

S'atendrán pel pago á la llista de preus per paquets.

Deurán servir las suscripcions que reuneixen, a domicili ó per correo, encarregantse del franqueix en aquet últim cas.

Lligams de la Agricultura en la cuestió social

Si, com vegerem en lo anterior article, la irreligió de les modernes societats es el factor principalíssim de la cuestió social, del desequilibri económic, del mal estar qu'arreu se nota; no per aixó la agricultura deixa de representarhi un paper importantíssim ja com a element

moralisador, ja també com la pura font de tota riquesa artificial, sobre la que deu assentarse la prosperitat y benestar material dels pobles.

La Iglesia, mare nostra amantíssima, al intervenir en la cuestió social procurant remediare directament la sort de la classe proletaria, procura també sadollar tota la societat humana d' un esperit verament religiós infiltrant forces pera que cada hu se resigni bonament am la sua sort sofrint am conformitat cristiana les penalitats de la vida.

Es evident que, malgrat els esforços de la Iglesia en acudir al socorro dels necessitats, a mida que vagi minvant la producció de la riquesa, a mida que vagi existint més fort antagonisme entra la humanitat y 'ls medis de subsistencia, més difícil se farà socorrer al proletariat, més gran part d' homes han de quedar víctimes de la miseria. En aquest cas la Religió pot donarnos forces pera sofrir am conformitat cristiana, pro no es possible posi remey a les necessitats corporals de tots els seus fills. Excelentes son les institucions socials, la corporació autònoma de les classes, excelent que l' obrer tinga participació en els beneficis de l' industria ó be medis d' exigir un jornal just, equitatiu; pro quan els beneficis de l' industria sian escassos, quan predomini la carestía, forsosament la miseria ha de extendrer el seu negre mantell entre els homes. La manca de riquesa y per lo tant el trist estat de la nostra agricultura constitueix, doncs, forsosament una crisis económic en la societat, origen de fondes perturbacions aixís en el ordre moral com en el material.

Els antics fisiócrates se feren célebres per les sues frases deixéu fer, deixéu passar, quel mon marxa per ell tot sol. Aquestes frases tan vapulajades de part dels catòlics condemnant la llibertat de concurrencia y l' individualisme que tancan en son sí, ha vingut el gran catòlic, el célebre Solari a demostrar esser verdaderes un cop se restableixi la fertilitat inicial de la terra quina esterilitat es la causa directa de la miseria y quin novell aixecament d' una manera económic al seu gran maxim de fertilitat ha de restituir l' equilibri económic retornant l' armonía al treball social d' ahont sen despren l' armonía absoluta y constant del plan de la creació, alterada només per culpa de l' home al abusar irracionalment de la terra que li havia sigut entregada, la cual havia de conservar constantment amb el estat de fertilitat en que la trobava.

L' individualisme de l' escola lliberal será sempre antinatural, causa de grans mals, mereixedor del despreci y fins de l' odi de l' humanitat entera. La societat deu estar organizada per classes membres

del cos social; desorganizant les classes es talment com si se desorganisessin els membres del nostre cos am lo cual vindria la perturbació, el desequilibri y per últim la mort. En Solari al anomenar a les seues doctrines la nova fisiocràcia, no es que defensi l' individualisme, no, pro si defensa que am l' aixecament económic de la terra al seu més alt grau possible de fertilitat s' en ha de seguir per naturalesa la solidaritat d' interessos de totes les classes y en especial el ben estar de la proletaria.

Un cop regenerada l' agricultura aquest equilibri económic, aquesta harmonia en totes les classes socials, vol traduirlo en Solari per la vera harmonia, la veritable germanor entre totes les nacions mitjantsant la comuna solidaritat d' interessos, al poguerse establir el lliure cambi sens perjudici de ningú, sinó am ventatjes pera tothom disfrutant tots dels beneficis del mercat únic, mundial.

En efecta; am la agricultura regenerada cultivant les terres segons el sistema Solari s' obté l' unitat de producte á un preu minim am lo cual se pot fer frente á la concurrencia extranjera. De la baratura dels productes agrícols n' ha de sortir altra tan beneficiada l' industria que 'ls ha de consumir desaparequent l' artificial antagonisme entre l' una y l' altre promogut per l' antieconómic y desastrós sistema proteccionista basat en la infracció d' un dret natural.

Tals son en resúmen els estrets lligams de l' agricultura am la cuestió social y 'ls beneficis inmensos qu' han de seguirse de la prosperitat agrícola demostrada per l' immortal Solari.

JOAN TORRENT.

Cuidado dels animals

Els animals proporcionan al pagés grans utilitats, y contribueixen al benestar y alegría de la vida, procurantli ajuda en el treball, aliments fortificants, materia per vestirse y molts altres serveys. L' home té donchs un gran deber envers els animals útils, cuidantlos y tractantlos del millor modo possible, no so's pels beneficis que 'n treu, si que també per religió y dignitat. Es clar que com més bé 'ls cuidi més profit ne treurá com tots sabem. Un caball mal cuidat, menos treball, menos vida y menos preu; cunills, porchs y víram mal cuidats, grans perjudicis en lloch de beneficis. Son molts els que menen carros y son

pochs els veraders carreters; la generalitat se distingeixen més per renegar y alsar la bota que per cuidar y estimar els animals que menen. ¡Pobra dona la que 's casa ab un home que no estimi 'ls animals y esbravi la seva furia donantlos garrotadas sense tó ni só; ja pot amarní la esquena! No aconsellaria á cap noya se casés ab un home renegador ni ab un borratxo, ni ab un que sigui bárbaro ab els animals. L' home conforme, té compassió del animals; y es un mal home aquell que s' esbrava ab élls a renechs y garrotadas; es un home sense cor, un malvat. Els manjars y beures a las sevas hores, la llimpiesa, el boaire y 'el carinyo es lo que convé als animals y als amos d' élls. He sentit a algún pagés dir: soch un desgraciat ab els animals; y es éll moltes vegadas el qui 'n té la culpa, donchs els resultats de tractarlos malament cauhen sobre las sevas costellas. Las garrotades no engreixen, y animal sech no serveix per llaurar fondo, ni per carn: d' un animal tractat malament fins els fems son dolents, y la carn no val res; donchs es probat que un kilo de carn d' un animal magre alimenta sols com mitx kilo de carn d' un animal gras; de lo qual se despren que quant comprem a la carniceria un kilo de carn d' un bou o moltó magres, la pagem doble del que val.

Las principals reglas per cuidar bé als animals son las següents:

- 1.ª Donar cada día 'l menjar y beurer ab puntualitat y regularitat.
- 2.ª Tenir las estables o llocs dels animals nets, ab aire pur y en bon ordre.
- 3.ª Procurar en élls una temperatura entre 15 y 17 graus, per lo qual es necessari tenirhi un termómetro.
- 4.ª Tenir ben nets els animals, lo qual té grans ventatjes.
- 5.ª Tractarlos amigablement y ab dulsura.
- 6.ª No maltractis ni abuis may de cap animal.
- 7.ª Alimentals ab menjá bó y abundant.

Aquets preceptes necessitan algunas explicacions que donarém un altre día.

Els animals coneixen molt bé qui 'ls estima y qui 'ls maltracte, conantse una pila de casos d' agraphiment y de venjansa. A casa dels meus pares hi havia algunas vacas de llet, y jo 'ls donava menjar als istius quant eran vacacions: una d' ellas en especial era molt mansa y tenia una mirada molt dolça, agradantli que li toqués al cap y a la esquena, lo cual jo feya cada vegada que li daba pienso: un día al dirigirme a ella se posá furiosa y 'm mirá ab ulls de rabia, tant que 'm feu por, y

averiguada la causa era degut a que darrera meu hi había un bailet que la acostumava a inquietar y maltractar, y a éll se dirigía la furia que demostrava la vaca.

No fa molt temps vaig entrar en una quadra de tres vacas y un muniya una vaca, la cual tirava cossas, perque li feyan mal, degut a que en el mugró hi tenía duricias provinents de no saber muniyir y a falta de llimpiesa, y 'l criat en lloch d' anar ab cuidado y acariciantla la estava pegant, resultant que la vaca ab un cop de pota li trencá la muniyidora y tirá la llet per terra. L' amo se rentá la má, acariciá la vaca, li doná una lleminadura y se posá a muniyirla ab cuidado y habilitat sens que la vaca donés senyals de desagrado. Luego va agafá un paquet de polvos que va desfer ab aygua freda, hi va barrejar llet de la muniyida y enseguida aygua bullenta, formant una beguda que doná al badell. Preguntantli perque no 'l deixava mamá de la vaca y qu' eran aquells polvos, contestá: Jo may deixo als badells mamá de la vaca, sino que 'ls dono la llet muniyida per consell d' homes intelligents; els primers días els fico 'l dit a la boca ficat antes dintre la llet, y élls xuclan la llet; y luego sense dit.

Com se 'n beu cada badell uns cinch litres, me varen aconsellar una farina anomenada *Harina ideal*, y la estich empleant ab molt bon éxit y gran economía; als deu primers días barrejada ab llet y després sola ab aygua, fent dita beguda 'ls efectes de la llet.—Es bó saberho ¿qui la ven?—El depositari y Agent general de Espanya es un tal don Ramón Misafern que viu a Arenys de Mar. Crech que té despatx al carrer del Rech, de Barcelona, y a Calella y al Masnou. Ja li donaré un prospecte d' aquesta *Harina*, y un altre d' un abono compost en certas proporcions que dona grans resultats en las hortalissas, prats, arbres, vinyas, y grans: s' anomena *Cultivador de plantas y Renovador de tierras*.—Ja 'l conech a 'n aquet senyor com a escriptor y poeta catalá de nombradí; es molt entussiasta per la agricultura y pel camp, de modo que tinch llibres seus y cartas, donchs sap soch jo també un defensor de la agricultura y dels pagesos. El poemet *La vida al camp* ha sigut traduhit al castellá; es un llibret que 'm té enamorat y que comensa:

Com la vida de pagés
no n' hi ha pas de més tranquila:
dixós qui la pot gosar,
sols aquell sab lo qu' es vida.
Llevarse á punta de sol,

pensá en Deu y en la familia,
tot el jorn bregá ab dalit
y aná a joch al caure 'l día.

Deu me dó viure a pagés
que no pas a las grans vilas,
Deu me dó l' aire ben pur
no 'l viciat plé de matzinas.

JOSEPH ROSSELL.

VARIA

Anyorament y malalties morals dels animals:

Un vehí de Santa Perpetua de Moguda comprá una euga bretona de quatre anys a Puigcerdá. Posada a la estable de sa casa li doná menjar y la euga en tota la nit no tastá res.

Envíá á buscar el veterinari. Inspeccionada no li trová cap síntoma que acusés alteració orgánica de cap part del cos. Conceptúa qu' era anyorament. Disposá que l' amo l' afalagui, li dongui tota classe de menjar y grana, pa y sucre. Tot en vá; l' endemá está de la mateixa manera.

L' euga está en bon estat de carns,

lo que demostra que havia de menjar una cosa ó altra; lo interessant era endevinar quin o quins aliments li davan y ab quina forma. Son aquestos cassos desesperats per l' amo y per lo veterinari.

Reflexionant aquet que molt bestiar a la montanya los deixan lliures per los prats, proposa al amo el porti a pasturar per las voras dels rechs y marges, que es lo que hi ha en el poble. Y veu aquí l' euga que pastura de gust, y tornada a la estable, se posa á menjar lo que hi había com sino hagués passat res.

La agricultura devant del catalanisme:

A Castelltersol á la arribada del Sr. Cambó, els habitants d' aquella vila tingueren la bona pensada de ferli endressar la benvinguda per un noyet vestit ab trajo de pagés. El ferm campió de la causa catalanista i remerciá aquell carinyós acte prenguent l' infantó en las mans y donantli una forta abrassada.

Que sigui aquesta el símbol y penyora de lo que ha de ser el regionalisme pera Catalunya y en general pera tota Espanya: l' impulsador y fomentador de la vida rural, per la qual els pobles se fan grans y forts. Per aquet camí el catalanisme juntament ab el polítich resoldria 'l problema del *pa* ó de las *subsistencias*, que es el que més submou a las nacions per atanyer a sa vida interna.

Nou sistema de incovació:

Un xicotet á Fransa volgué fer extensiva la beguda del vi a las bestiolas. Prengué una gallina y li doná pa xucat ab vi hasta emborratxarla. Com es de suposar el pobre animal feu una bacaina més llarga de lo que acostumen á fer las gallinas.

Se dormí demunt d' una bona posta de ous y al despertar-se s' hi trobá tan natural, que 's quedá allí seguint la incovació, fins que 'ls pollets nasqueren.

S' havia tornat lloca.

Els bons resultats obtinguts en repetits ensaigs, ha fet que 's generalisés entre 'ls agricultors del Sud-Oest de Fransa 'l nou sistema.

¿Será vritat?

Máximas:

S' imposa la educació agrícola y las associacions d' agricultura per alsar la agricultura y la patria, y resoldre 'l conflicte social. — *Laudet.*

—Jo voldria veurer convertit cada propietari per acomodat que sia, en agricultor; donchs sabut es el proverbí: tant val la terra, quant val qui la cuida. — *Soldevila y Formigó.*

—Quant nostre cultivador sigui educat ruralment, obtindrem agricultors y haurém resolt una munió de problemas. — *Idem.*

—La Relligió es el fonament de la societat humana. — *Plató.*

—Estima á Deu y guarda els seus manaments, que en aixó consisteix tot l' home. — *Eclesiastes 12.*

—El treball es la salut, la riquesa, la llibertat, la moralitat y 'l honor. — *Carrauel.*

Miscelánea:

Graners. — Es un problema ben interessant pel pagés la conservació dels grans.

Concretantnos al blat per ser la época de la seva recolecció farém

constar que una de las millors y més senzillas formas dels graners es la que permet ó facilita la ventilació del blat: tal es per exemple la de construir forats ó finestretas las unas frente las otras a més 3 pams de sol de terra, porque las corrents del aire que per tals forats circulan rozin tota la superficie del blat. Ja se suposa que 'l piló del grà no deu excedir ni sisquera arribar a la altura dels 3 pams. A las finestras h ha d' haver un retxat per impedir la entrada d' ausells y altres animals.

Del demás els graners han d' estar emplantats en llocs sechs y separats de las quadras d' animals.

Preu de suscripció per paquets

100	exemplars d' un mateix número.	3'50 pesetas
50	»	2'00 »
25	»	1'10 »
13	»	0'55 »
6	»	0'30 »

Las suscripciones per menos de 6 exemplars se farán a casa del senyors corresponsals.

Pago adelantat.

Administració

Carrer de las Ballesterías 41-2^{on} Girona.

Corresponsals

Girona. —Llibria de J. Franquet, Argentería 26. — *Figuera*s. — Ll. Miegerville, Palau 39 y Matas y Comp.^a, Pep 5. — *Olot*. — J. Antiga y J. Bonet, llibrerías. — *Banyolas*. — Pere Boixó. — *Perelada*. — Buena-ventura Bonal, farmacia. — *La Bisbal*. — Josep Llach, farmacia. — *Tarraigona*. — F. Rigau, Misericordia 14. — *Tárrega*. — Sr. Güell, Centre de suscripciones.